

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ АНГЛІЇ

У статті проаналізовано особливості організації професійно орієнтованого навчання в Англії. Розглянуто загальні відмінності середніх навчальних закладів, приділено увагу проблемі поєднання академічної освіти з процесом підготовки англійських старшокласників до вибору професії.

Ключові слова: система освіти Англії, професійно орієнтоване навчання, міський технологічний коледж.

Сьогодні досить гостро постає питання набуття старшокласниками практичних навичок та вмінь. Традиційний диплом випускника школи з високими балами вже не є гарантом отримання роботи і не повністю відповідає вимогам сучасних роботодавців. Поєднання основ академічної та професійної освіти стає все більш популярною тенденцією у процесі навчання в середній школі.

Освітня система Англії протягом багатьох десятиліть сприймається як зразок до наслідування для багатьох країн. Педагогічні традиції гармонійно збалансовуються вимогами часу та вдосконалюються відповідно до прогресивного розвитку суспільства. Середня та старша школа в Англії представлена навчальними закладами для учнів віком від 11 до 16 (18) років, що охоплює три з п'яти основних етапів навчання: 11-14 років – III етап (Key Stage 3); 14-16 років – IV етап (Key Stage 4); 16-18 років – V етап (Key Stage 5) (згідно з відповідним Законом про освіту 2008 року (Education and Skills Act 2008) з 2013 до 2015 року цей етап поступово став обов'язковим для учнів у системі середньої освіти Англії).

Вивчення нормативної бази та практичних посібників дає підстави стверджувати, що профорієнтаційна робота в школах Англії впроваджується на всіх зазначених етапах навчання з певними властивими кожному етапу особливостями. Мета дослідження полягає у висвітленні актуальних аспектів професійно орієнтованого навчання старшокласників Великобританії.

У педагогічній літературі проблемам профорієнтаційної роботи в школах Англії присвячені дослідження таких науковців, як Е. Барнс, Б. Бессот, Е. Годжсон, Т. Гулі, Д. Ендрюс, К. Спаурз, А. Уотс, Е. Шант та інші.

Сучасна концепція професійно орієнтованого навчання у старших класах побудована за особистісно орієтованим принципом, що забезпечує високий рівень навчальних досягнень та успішне працевлаштування більшості випускників. На переконання Д. Ендрюса, одним з головних завдань нинішньої школи є удосконалення шляхів підготовки учнів до усвідомленого вибору майбутнього. Дослідник вважає, що збалансоване поєднання базових навчальних дисциплін з профільними предметами за вибором надає можливість підготувати висококваліфікованого спеціаліста [1]. Вивчення мови, математики, фізики, хімії та інших предметів відбувається в контексті обраної спеціалізації. Така технологія організації профільної освіти дозволяє набувати професійні компетентності, що є необхідними для реалізації творчого потенціалу в майбутній роботі. А. Уотс разом із групою фахівців з питань професійної підготовки учнівської молоді досліджує основні практичні аспекти профорієнтаційної роботи у навчальних закладах та підкреслює важливість трудової діяльності, яка розкриває справжні потреби особистості. Англійські вчені вважають, що такий підхід дозволить зрозуміти власну сутність та знайти правильні орієнтири на шляху до розуміння себе та свого призначення, а також впливатиме на успішність і благополуччя в подальшому житті [6].

Усі школи Англії поділяються на дві основні категорії, що підпорядковуються місцевим освітнім органам або не залежать від них. До першої групи належать школи, що існують за рахунок фондів (foundation schools), громади (community schools) чи добровільних внесків (voluntary controlled/aided schools) та школи для дітей з особливими потребами (special schools). До другої групи відносять приватні школи (independent schools), міські технологічні коледжі (city technology colleges), академії (academies) та

центри раннього розвитку (early learning organisations). Зазначені школи різняться не лише за джерелами фінансування, а й за певними важливими факторами, як-от: правила прийому учнів, дотримання Національного навчального плану, наявність спеціалізованих програм, вимоги до викладачів тощо [4].

Більшість шкіл Англії є спеціалізованими, оскільки планування професійного майбутнього вважається надзвичайно важливим і дає змогу завчасно зорієнтуватися у світі професій. Процес підготовки англійських старшокласників до вибору професії має не тільки ґрунтовну теоретичну складову – на практиці кожен отримує належний профорієнтаційний супровід. Все більше установ та закладів долучаються до ініціативи розширення кордонів навчальної аудиторії з метою розвитку талантів та практичних навичок учнів, важливих для успішної реалізації молоді у дорослому житті. Завдяки індивідуальному підходу та новим профорієнтаційним технологіям старшокласники виявляють зацікавлення у виборі майбутньої професії. Однак академічні досягнення учнів також перебувають у центрі уваги вчителів та батьків, оскільки після закінчення середнього навчального закладу випускник повинен володіти достатньо високим рівнем знань для продовження навчання в установах подальшої освіти. Навчальні програми та підручники забезпечують і поглиблюють міжпредметні зв'язки, зосереджуючись на практичному використанні здобутих знань.

З точки зору професійно орієнтованого навчання, окремої уваги заслуговують спеціалізовані навчальні заклади нового типу, а саме міські технологічні коледжі та академії. У період з 1988 по 1993 рік в Англії було відкрито 15 місцевих технологічних коледжів. До них безкоштовно зараховували учнів з метою забезпечення високого рівня базової середньої освіти технічного спрямування. Кожен з цих навчальних закладів має власну профорієнтацію та особливості, хоча усіх об'єднують такі ознаки: вік учнів становить 11-18 років; навчання відбувається у тісному контакті з

університетами та місцевими підприємствами; потенціальні роботодавці безпосередньо залучаються до складання навчальних планів.

Ще однією особливістю англійських технологічних коледжів є поступове впровадження профорієнтації, а саме: учні до 16 років вивчають 60% загальноосвітніх навчальних предметів і 40% уроків мають технічне спрямування, у той час, як наступні два роки ці відсотки змінюються на користь професійно орієнтованих практичних занять і становлять 60%. Усі учні вивчають принаймні одну іноземні мову професійного спрямування, а головним елементом навчання стає виробнича практика. Навчальний рік триває здебільшого п'ять семестрів та передбачає тісне співробітництво з місцевими підприємствами, які в подальшому надають робочі місця успішним випускникам коледжів. Процес навчання відбувається відповідно до Національного навчального плану (National Curriculum), що спрямований на вивчення технологій або природничих наук. Зміст навчання розширюється за рахунок математичних дисциплін та практичної спеціалізації, пропонується також широкий вибір технічних спеціальностей. Серед головних профільних напрямів технологічних коледжів виділяють такі: медицина, інженерія, транспорт, енергетика, ресурсозбереження, захист довкілля та безпечне виробництво.

З 2003 року розпочався процес перетворення міських технологічних коледжів, в результаті чого вони набули статусу академій (з англ. academy – спеціалізована школа). До 2008 року 12 навчальних закладів з 15 отримали назву «академія середньої освіти». Новий статус підкреслює високий рівень академічної освіти, який надають ці школи, що підтверджується щорічними рейтингами середніх навчальних закладів, наявними у відкритому онлайн доступі як для батьків, так і для учнів.

У результаті стислого аналізу сучасних тенденцій професійно орієнтованого навчання старшокласників Англії можна стверджувати, що новітня старша школа має забезпечити умови реалізації такого поняття, як практичне навчання. Тобто, інтегрувати найкращі досягнення

загальноосвітньої та спеціалізованої школи, яка не лише забезпечує високий базовий рівень, але й пропонує великий спектр сучасних напрямів, що допоможе усім представникам молодого покоління знайти власний шлях до реалізації свого творчого і професійного потенціалу.

Література

1. Andrews D. The future of careers work in schools in England: what are the options? A discussion paper / David Andrews. – David Andrews, March 2013. – 36 p.
2. Bassot B. A Practical Guide to Career Learning and Development: Innovation in Careers Education 11-19 / Barbara Bassot, Anthony Barnes, Anne Chant. – London: Routledge, 2013. – 144 p.
3. Careers guidance and inspiration in schools. Departmental advice for governing bodies, school leaders and school staff. – Nottingham : Crown copyright, 2014. – 25 p.
4. Comparison of different types of school. A guide to schools in England. January 2015. – Newschoolsnetwork, 2015. – 10 p.
5. Education and Skills Act 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/25/pdfs/ukpga_20080025_en.pdf – Назва з екрана.
6. Hooley T. Teachers and Careers: The role of school teachers in delivering career and employability learning / Tristram Hooley, A.G. Watts, David Andrews. – Derby : University of Derby, 2014. – 56 p.
7. Jenkin M. How can schools best help pupils choose the right career path? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theguardian.com/teachernetwork/teacherblog/2013/mar/03/careers-advice-schools-teaching>. – Назва з екрана.
8. Types of schools. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.citizensadvice.org.uk/family/education/school-education/types-of-school>

В статье изложены особенности организации профессионально ориентированного обучения в Англии. Рассмотрены основные отличия средних школ, уделено внимание проблеме объединения академического образования с процессом подготовки английских старшеклассников к выбору профессии.

Ключевые слова: система образования в Англии, профессионально ориентированное обучение, городской технологический колледж.

The article deals with current issues of vocational education in England. It highlights the general peculiarities of secondary schools and focuses on the problem of proper balance of academic courses and work-related learning for senior students.

Keywords: system of education in England, careers education, City Technology College.